DOMSTOLENS DOM (ANDEN AFDELING)
AF 11. JULI 1974 [1]

Andreas Reinarz
mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

Forenede sager 177/73 og 5/74

Sammendrag

1. *Tjenestemænd — bosættelsespenge efter fratræden — beløb — fastsættelse — begæring — tidspunkt*
   (Tjenestemandsvedtægten, bilag VII, artikel 6, stk. 3)

2. *Tjenestemænd — akter der indeholder et klagepunkt — begreb*
   (Tjenestemandsvedtægtens artikel 25, artikel 90, artikel 91)

3. *Tjenestemænd — overgangsbestemmelser — overgang fra det tidligere almindelige regulativ for EKSF til EKSF-vedtægten — bosættelsespenge efter fratræden — beregning*
   (Tjenestemandsvedtægten for EKSF, artikel 99, stk. 3)

1. Ved udtræden af tjenesten har en fastansat tjenestemand en interesse i at søge en endelig afgørelse vedrørende størrelsen af bosættelsespengene efter fratræden.

2. Kun retsakter, der umiddelbart kan påvirke en bestemt retsstilling, kan betragtes som indeholdende et klagepunkt.

3. En overgangsbestemmelse vedtaget ved overgangen til en mindre gunstig ordning har normalt ikke til formål at indrømme de ansatte større rettigheder end dem, de havde krav på i henhold til den ophævede ordning. Derfor kan artikel 99, stk. 3 ikke fortolkes således, at den tillader, at den ene ordnings gunstigere beregningsmetode kombineres med den andens gunstigere løntabel.

I de forenede sager nr. 177/73 og 5/74,

ANDREAS REINARZ, tidligere tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, bistået og repræsenteret af A. J. Hammerstein, advokat

1 — Processprog: Hollandsk.

ved Arrondissementsrechtbank i Maastricht, med valgt adresse i Luxembourg hos advokat F. Jansen, 21, rue Aldringen,

sagsøger og sagsøgt vedrørende et enkelt stridspunkt i sag nr. 5/74

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, repræsenteret af sin juridiske rådgiver, J. Griesmar, som befuldmægtiget, bistået af Seerp Ybema fra den juridiske tjeneste, med valgt adresse i Luxembourg hos Pierre Lamoureux, Kommissionens juridiske rådgiver, 4, boulevard Royal,

sagsøgt og sagsøger vedrørende et enkelt stridspunkt i sag nr. 5/74,

angående en anmodning om annullation af sagsøgtes stiltiende afvisning af sagsøgerens klage, der gik ud på at få fastslået sidstnævntes ret til ved sin udtræden af få bosættelsespenge efter fratræden svarende til fire måneders slutløn,

afsiger

DOMSTOLEN (anden afdeling)

sammensat af: afdelingsformanden M. Sørensen, dommerne H. Kutscher og Lord Mackenzie Stuart (refererende),

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og de af parterne under retsforhandlingerne fremførte anbringender kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb

Sagsøgeren indtrådte i Det europæiske Kul- og Stålfællesskabs tjeneste i 1952.

Artikel 47, stk. 4 i EKSF-*Fællesskabets personalevedtægt* bestemmer, at *Fællesskabets almindelige regulativ* fastsætter størrelsen af bosættelsespenge og af bosættelsespenge efter fratræden. I henhold til det almindelige regulativs artikel 12 havde visse tjenestemænd ved udtræden af tjenesten ret til bosættelsespenge efter fratræden svarende til fire måneders løn, beregnet efter tjenestemandens familiemæssige status og løn på udtrædelses-

tidspunktet, på betingelse af, at de tog bopæl på et sted, der lå mere end 25 km fra deres tjenestested.

Da sagsøgeren imidlertid var overført til EØF-Kommissionen, var han omfattet af bestemmelserne i artikel 102, stk. 5 i *vedtægten for tjenestemænd i EØF,* som henviser til bestemmelserne i kapitel 1 i afsnit VIII i *vedtægten for tjenestemænd ansat ved Det europæiske Kul- og Stålfællesskab.*

I henhold til denne bestemmelse har sagsøgeren ret til at kræve anvendelse af overgangs- og afslutningsbestemmelserne i den vedtægt for tjenestemænd ansat ved EKSF, som trådte i kraft den 1. januar 1962.

Artikel 99, stk. 3 i disse bestemmelser foreskriver, at »størrelsen af de bosættelsespenge efter fratræden, som tilkommer den tjenestemand ... der ophører med sine funktioner efter nærværende vedtægts ikrafttræden, kan ikke være mindre end det beløb, som den pågældende ville have modtaget i henhold til artikel 12 i det tidligere almindelige regulativ for EKSF«.

Ifølge den nugældende tjenestemandsvedtægts bilag VII, artikel 6, første afsnit, har tjenestemanden kun krav på 2 måneders grundløn som bosættelsespenge efter fratræden.

Sagsøgeren sendte den 30. marts 1973 følgende skrivelse til generaldirektøren for personalet:

»Efter en telefonsamtale med hr. Ondini vedrørende fortolkningen af artikel 12 i vedtægten for tjenestemænd ansat i EKSF har jeg på ny undersøgt de bestemmelser, der vedrører det pågældende problem, samt de fortolkninger, deres medarbejdere har givet heraf ved andre lejligheder.

Jeg er af den opfattelse, at udtrykket »fire måneders grundløn«, som forekommer i kapitel IV i EKSF-vedtægten, ikke fornuftigvis kan være et andet end det, deres medarbejdere anvender ved de foreløbige beregninger af de krav, som tidligere tjenestemænd i EKSF eventuelt kan gøre gældende i henhold til artikel 34 i denne EKSF-vedtægt.

Jeg vil gerne vide, om der her foreligger en misforståelse. Efter min opfattelse er dette problem af stor vigtighed for et stort antal tjenestemænd.

Af denne grund ville jeg sætte pris på, at Deres endelige fortolkning får en mere autentisk karakter«.

Den 1. maj 1973 fratrådte sagsøgeren sin stilling af tjenstlige grunde.

Kommissionen svarede i sin skrivelse af 10. maj 1973 således:

»Det eneste formål med artikel 99, stk. 3 i den tidligere gældende vedtægt for EKSF var at garantere de tjenestemænd, der dengang var omfattet af denne vedtægt, de fordele, de kunne have opnået ved deres udtræden af tjenesten før den 1. januar 1962. Imidlertid indebar den vedtægtsordning, som i den anledning fandt anvendelse på tjenestemændene, ligeledes anvendelsen af visse løntabeller, således som de gjaldt indtil den 31. december 1961 ...«

Ved en klage af 30. juni 1973, som blev registreret ved Kommissionen den 16. juli 1973, anmodede sagsøgeren formanden for EØF-Kommissionen om at annullere afgørelsen fra direktøren for personalet og bestemme, at han kunne gøre krav på bosættelsespenge efter fratræden svarende til 4 gange hans grundløn.

Da han ikke modtog noget svar, indgav han klage nr. 177/73, som blev indført i Domstolens register den 26. oktober 1973.

Kommissionen har i sit svarskrift fremsat en formel indsigelse mod sagens antagelse til realitetsbehandling under henvisning til manglende opfyldelse af de betingelser, der stilles i artikel 91, stk. 2 i vedtægten for tjenestemænd. Da sagen blev anlagt, havde den tjenstlige klage endnu ikke været genstand for en stiltiende afvisning, selv om man lægger den dato til grund, hvorpå sagsøgeren hævder at have indsendt den tjenstlige klage.

For at imødegå denne indsigelse har sagsøgeren den 30. januar 1974 indgivet en

ny klage (nr. 5/74), som denne gang ikke kan anfægtes for så vidt angår fristerne.

Ved kendelse af samme dag har Domstolen (anden afdeling) forenet disse to sager med henblik på den mundtlige og skriftlige forhandling samt domsafsigelsen.

Ved separat indlæg, der blev registreret på Domstolen den 6. marts 1974, har Kommissionen fremsat en indsigelse om, at klage nr. 5/74 ikke kan antages til realitetsbehandling.

For det tilfælde, at denne indsigelse mod antagelse til realitetsbehandling skulle blive afvist eller behandlet i forbindelse med realiteten, har Kommissionen anmodet Domstolen om at betragte de anbringender og indsigelser, som allerede er fremsat vedrørende realiteten i svarskriftet til klage nr. 177/73 som uforandrede og således at de, mutatis mutandis, tjener som svarskrift i klage nr. 5/74.

Domstolen har ved kendelse af 30. maj 1974 (anden afdeling) forenet den i sag nr. 5/74 fremsatte indsigelse med realiteten.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har anden afdeling besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførsel.

II — Parternes påstande

I sag nr. 177/73 har sagsøgeren nedlagt følgende påstande:

1. Kommissionens afgørelse vedrørende den af sagsøgeren den 30. juni 1973 indbragte klage og om nødvendigt Kommissionens ikke daterede afgørelse indeholdt i brevet fra generaldirektøren for personalet af 10. maj 1973 annulleres eller erklæres i det mindste uvirksom.
2. Det bestemmes, at sagsøgeren ved sin fratræden har ret til bosættelsespenge efter fratræden på et beløb svarende til 4 gange hans sidste grundløn.
3. Kommissionen idømmes de af sagsøgeren afholdte omkostninger.

Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

1. Klagen afvises.
2. Subsidiært i sagsøgte frafindes, da klagen savner grundlag.
3. Sagsøgeren idømmes sagsomkostningerne.

Sagsøgeren opretholder i sag nr. 5/74 de påstande, han har nedlagt i sag nr. 177/73, og sagsøgte nedlægger følgende påstand:

1. Klagen afvises.
2. Sagsøgeren idømmes sagsomkostningerne.

III — Sammenfatning af parternes søgsmålsgrunde, indsigelser og andre anbringender

Vedrørende antagelsen til realitetsbehandling

Kommissionen understreger, at den tjenstlige klage i sag nr. 177/73 endnu ikke, da sagen blev anlagt den 26. oktober 1973, var blevet gjort til genstand for en udtrykkelig eller stiltiende afvisning. Selv om man gik ud fra den angivne afsendelsesdato for den tjenstlige klage, ville det følge af ordlyden af artikel 90, stk. 2, sidste afsnit, at Kommissionens stiltiende afvisning først forelå den 1. november 1973. Sagen er således anlagt for tidligt. Artikel 91, stk. 3 indeholder en klar regel om, at sagen ikke må anlægges for tidligt, dog bortset fra de i artikel 91, stk. 4 nævnte hastetilfælde.

Kommissionen har derfor opfordret sagsøgeren til at træffe valget mellem at fortsætte sag nr. 177/73 og imødegå afvisningsindsigelsen eller »indbringe en ny klage, som denne gang ikke kan mødes med indsigelsen om afvisning fra realitetsbehandling« ... »inden for en frist på 3 måneder fra den dag (17. november 1973), hvor afgørelsen om den stiltiende afvisning ifølge vedtægten blev truffet«.

Samtidig med, at *sagsøgeren* indrømmer, at klagen under alle omstændigheder var for tidligt indbragt, er han af den opfattelse, at den kendsgerning, at sagsøgte derefter er blevet anset for at have truffet en afgørelse om afvisning, der udtrykkeligt er bekræftet og begrundet i svarskriftet, indebærer, at sagen kan antages til realitetsbehandling. Hvis der derimod var blevet truffet en afgørelse til fordel for sagsøgte, skulle sagsøgeren bære sagens omkostninger.

I duplikken i sag nr. 177/73 og i indlægget vedrørende det enkelte stridsspørgsmål i sag nr. 5/74 fremkommer *sagsøgte* med en ny indsigelse mod sagens antagelse til realitetsbehandling. Sagsøgte hævder, at sagsøgeren ikke havde eller har tilstrækkelig retlig interesse, og at han for Domstolen har indbragt en retsakt, som, da den blot går ud på at give sagsøgeren almindelige administrative oplysninger vedrørende indholdet af en mulig afgørelse, ikke udgør nogen akt, der for tiden eller med sikkerhed indeholder noget klagepunkt.

Denne indsigelse støtter sig på den antagelse, at sagsøgeren, der forlod tjenesten den 1. maj 1973, stadig bor på sin tidligere bopæl. Sagsøgeren skal bevise, at han og hans familie har taget bopæl på et sted, der ligger mindst 70 km fra hans tidligere tjenestested, inden for 3 år fra hans fratræden (bilag VII, artikel 6).

Den foreliggende sag tilsigter at opnå en rent hypotetisk fortolkningsdom fra Domstolen. Det følger af Domstolens retspraksis, at den interesse, der berettiger et sagsanlæg, ikke må have en abstrakt karakter:

— *Bauer* mod *Kommissionen* (15/67, Recueil 1967, s. 511)

— *Grasselli* mod *Kommissionen* (32/68, Recueil 1969, s. 505)

Sagsøgte støtter sig yderligere til national retspraksis og retsteori.

Sagsøgeren udtaler som forsvar over for indsigelsen mod antagelsen til realitetsbehandling, at han i mellemtiden har forladt sin bopæl for at bosætte sig i Canada. Hvis sagsøgeren havde været forpligtet til at vente med at anlægge sag for Domstolen til efter sin afrejse til Canada, ville han have befundet sig i en ufordelagtig stilling i henseende til retsforhandlingerne og hans interesser ville være blevet unyttigt skadede.

For det andet er sagsøgeren af den opfattelse, at den omstændighed, at sagsøgte først har påberåbt sig denne indsigelse i duplikken i sag nr. 177/73, gør denne duplik ugyldig.

Det synspunkt, den sagsøgte institution har hævdet i dag, er i modstrid med det synspunt, der blev givet udtryk for i dens svarskrift.

Sagsøgeren kunne ikke udsætte sig for risikoen for, at sagsøgte i påkommende tilfælde på et senere stadium, fordi han ikke havde indgivet en klage inden for de krævede frister, fremsatte den indsigelse over for ham, at han var bundet af en afgørelse fra Kommissionen.

Vedrørende realiteten

Sagsøgeren er af den opfattelse, at han har opnået en ret til fra EKSF at modtage bosættelsespenge efter fratræden svarende til 4 gange hans tidligere grundløn. Da han blev overført fra EKSF til EØF, bevarede han sin ret til bosættelsespenge efter fratræden svarende til det ovenfor nævnte beløb i henhold til artikel 99, stk. 3, sammenholdt med artikel 93 i de overgangsbestemmelser, der var knyttet til vedtægten for personalet i EKSF.

Den kendsgerning, at de løntabeller, som gjaldt den 31. december 1961, siden den gang er fordoblet, kan ikke begrunde, at man fastsætter beløbet for bosættelsespengene efter fratræden til et beløb, der udgør mindre end halvdelen af det beløb, der svarer til 4 måneders grundløn.

Fordoblingen af trinene i den løntabel, der gjaldt den 31. december 1961, skete samtidig med en tilsvarende stigning i bosættelsesspengene. Det vil derfor være rimeligt at anvende artikel 99, stk. 3 i overgangsbestemmelserne, således at sagsøgerens sidste månedlige grundløn benyttes som udgangspunkt.

Sagsøgeren er af den opfattelse, at holdningen hos forfatterne til de pågældende bestemmelser udelukkende har været dikteret af ønsket om at respektere velerhvervede rettigheder.

Sagsøgeren understreger, at ordlyden af de pågældende bestemmelser klart henviser til artikel 47, stk. 4 i vedtægten for EKSF's personale.

Sagsøgeren er af den opfattelse, at man for at nå til den rigtige fortolkning af artikel 99, stk. 3 bør tage hensyn til formålet med de andre overgangsbestemmelser, navnlig artiklerne 97, 99, stk. 1 og 2, 101 og 102. Det fremgår ligeledes af disse bestemmelser, at vedtægtens forfattere med hensyn til udlandstillægget og pensionen har ønsket at bevare de pågældende tjenestemænds velerhvervede rettigheder under den nye vedtægtsordning. Sagsøgeren mener ikke, at en vis unøjagtighed i udformningen af artikel 99, stk. 3 kan fortolkes til skade for ham, fordi overgangsbestemmelserne, betragtet i deres helhed og sammenholdt indbyrdes, i alle tilfælde giver det indtryk, at de sigter på at sikre og bevare velerhvervede rettigheder og krav.

Sagsøgeren mener således, at det ville være i strid med princippet om loyal anvendelse, at fortolke artikel 99, stk. 3 som en undtagelsesbestemmelse, der skal forstås så snævert som muligt, og ikke som en overgangsbestemmelse, der tilsigter at besegle en velerhvervet ret for fremtiden.

Sagsøgeren er af den opfattelse, at han, selv om der ikke forelå en overgangsordning deri, der er fastsat i artikel 99, stk. 3, ville have bevaret sin ret til bosættelsespenge svarende til et beløb på 4 gange hans seneste månedsløn; han har aldrig givet afkald herpå, og han kan ikke anses for at have givet afkald på et løfte, som følger af et fællesskabsretligt almindeligt regulativ.

Efter sagsøgtes opfattelse kan sagsøgeren gøre gældende, at de bosættelsespenge efter fratræden, som en dag udbetales ham, ikke på nogen måde må være mindre end det beløb, han ville have modtaget i henhold til artikel 12 i det almindelige regulativ for Fællesskabet (EKSF).

Artikel 12 fastsætter disse bosættelsespenge på grundlag af 4 måneders løn. Det *beløb*, han ville have modtaget i henhold til artikel 12 i det tidligere almindelige regulativ ville på ingen måde have kunnet overstige 4 måneders løn, da dette beløb var beregnet på grundlag af den løntabel, der var i kraft indtil den 31. december 1961. Sagsøgte fortolker indholdet af artikel 99, stk. 3 således:

Selv om bosættelsespengene efter fratræden som hovedregel kun svarer til 2 måneders løn beregnet efter den løntabel, der gælder på udtrædelsestidspunktet, må man imidlertid i det tilfælde, hvor 4 måneders løn beregnet efter den tidligere løntabel for den, som er indtrådt i tjenesten ved en institution under EKSF før den 1. januar 1962, og som forlader tjenesten efter denne dato, vil udgøre et højere beløb, nå til, at dette *sidste beløb* for den nævnte ansatte svarer til det minimumsbeløb (og i denne situation også maksimum), han har krav på, og som skal udbetales ham under fravigelse af de nye vedtægtsbestemmelser; denne fravigelse er selv dikteret af hensynet til at beskytte de tidligere rettigheder.

I det modsatte tilfælde, hvor to måneders løn beregnet på grundlag af den nugældende løntabel svarer til et beløb, som overstiger 4 måneders grundløn beregnet efter den løntabel, som gjaldt den 31. december 1961 — og her får de almindelige regler betydning — er det det højeste beløb (2 måneder i henhold til den nugældende løntabel), som skal udbetales til tjenestemanden.

Til støtte for denne fortolkning henviser sagsøgte til den omstændighed, at selve ordlyden af artikel 99, stk. 3 i EKSF-vedtægten af 1962 kun angiver, at størrelsen af de bosættelsespenge, som den tjenestemand, der er omfattet af bestemmelsen, har krav på, ikke kan være lavere end det beløb, han ville have modtaget i henhold til den tidligere artikel 12.

Dersom det har været hensigten hos for-

fatterne af 1962-vedtægten for tjenestemænd i EKSF, at de bosættelsespenge på 4 måneders løn, som de ansatte, der er nævnt i artikel 99, stk. 3, har krav på, skal beregnes på grundlag af den nye løntabel, er det uforståeligt, at de har anvendt udtrykket »kan ikke være mindre«, som efterlader det indtryk, at der nødvendigvis må ske en sammenligning og en kontrol.

Denne fortolkning of artikel 99, 3. afsnit respekterer

— det af forfatterne til vedtægten af 1962 udtrykte ønske om ikke at tilføje de tidligere ansatte nogen skade ved den omstændighed, at man ved vedtægtsændringen halverede det antal månedslønninger, der tages i betragtning ved bestemmelsen af bosættelsespengene efter fratræden.

— Ligevægten mellem forhøjelsen i løntabellen og den snævrere definition, som de har givet på ordningen med bosættelsespenge efter fratræden.

— Det rimelige ønske om ikke at give de gamle tjenestemænd den yderligere fordel, at bosættelsesbeløbet nu skulle beregnes ikke blot efter det antal måneder, der tidligere og stadig blev lagt til grund, men desuden på grundlag af den nye løntabel.

— Det princip, som er kommet til udtryk i den nugældende vedtægts artikel 102, stk. 5, og som har til formål at hindre, at de rettigheder, der var opnået under den tidligere vedtægt, ved en kombination af de tidligere og de nye bestemmelser kan bevirke, at der ydes uforholdsmæssigt store fordele, derved at der hverken tages hensyn til dem under den gamle eller under den nye vedtægtsordning.

EKSF-vedtægtens artikel 99, stk. 3, hvori den tidligere artikel 12's indhold gentages i sin kerne, er en bestemmelse, der ikke vedrører betingelserne for aktualiseringen af bosættelsespengene efter fratræden men derimod opgørelsen af størrelsen af disse bosættelsesbeløb. For så vidt angår den minimumsafstand, tjenestemanden skal flytte i forhold til sit tidligere tjenestested, for at han kan gøre krav på bosættelsespenge efter fratræden, er det sikkert, at denne afstand skal være 70 km i henhold til artikel 6, stk. 4 i bilag VII i den nye vedtægt og ikke de 25 km ifølge det tidligere almindelige regulativs artikel 12 e.

Efter bilag VII's artikel 6, der ikke gentager bestemmelserne i den tidligere artikel 12 f, hvorefter »meddelelsen om bosættelse skal ske skriftligt senest et år efter tjenestens ophør«, kræves denne formalitet ikke længere af de ansatte, der tidligere var tjenestemænd i EKSF, selv om de måtte være ansat før den 1. januar 1962.

I det tilfælde, hvor en tjenestemand afgår ved døden, udbetales bosættelsesbeløbet til hans enke eller »til de personer, der er forsørgelsesberettigede efter artikel 2« i bilag VII, mens bosættelsespengene efter fratræden ifølge den tidligere artikel 12, litra c skulle udbetales til enken men i øvrigt kun kunne udbetales til »børn, for hvem der består forsørgerpligt«.

Af disse grunde mener sagsøgte, at artikel 6 i den nugældende vedtægts bilag VII fuldstændigt regulerer betingelserne for aktualiseringen af retten til bosættelsespenge efter fratræden. Faktisk findes der ikke i artikel 99, stk. 3 nogen bestemmelse, der henviser til afsnit e, f og c i den gamle artikel 12, og som hjemler disse bestemmelsers opretholdelse.

Hvor det kun drejer sig om oprørelsen af kravet på bosættelsespengene, mener sagsøgte, at artikel 99, stk. 3 i EKSF-vedtægten af 1962 har givet mulighed for fravigelse — ikke fuldstændig, men blot delvis — af bestemmelserne i artikel 6 i den nugældende vedtægts bilag VII. Selv om man endnu i dag kan komme til at anvende den gamle artikel 12 under hensyn til artikel 99, stk. 3 i EKSF-vedtægten af 1962, som stadig gælder, vil det kun være i det omfang, nævnte artikel 12 fastsætter regler for opgørelsen af bosættelsesbeløbet. Det drejer sig derfor i det væsentlige om artikel 12, a, der bestemmer, at beløbet udgør 4 måneders løn for en tjenestemand, der er familieforsørger og 2 måneders løn for en tjene-

stemand, som ikke har denne egenskab. Der kan kun være tale om at anerkende det tidligere krav i det omfang, hvori det fraviger den nugældende almindelige ordning.

Da den gamle artikel 12 (d) ikke i uændret skikkelse er blevet overført til den nugældende ordning, er den ikke — for at sige det klart — retsstiftende med hensyn til rettigheder erhvervet af de tidligere EKSF-tjenestemænd, der indtrådte i tjenesten før den 1. januar 1962, og som nu forlader tjenesten. Disse har i øjeblikket et tilsvarende krav på at få deres bosættelsesbeløb opgjort på grundlag af den sidste løn, som udbetaltes dem: dette krav følger imidlertid ikke af princippet om velerhvervede rettigheder men udelukkende af indholdet af artikel 6, stk. 3 i den nugældende vedtægts bilag VII, der er et led i en vedtægtsordning, som fastsætter reglerne for opgørelsen af bosættelsesbeløbet på en anden måde.

Fravigelsen af artikel 6, stk. 1 i vedtægtens bilag VII hjemles ved artikel 99, stk. 3 og må under alle omstændigheder fortolkes snævert: den begrænser sig til at henvise til de regler for opgørelse af bosættelsesbeløbet, som gjaldt før den 1. januar 1962. Disse regler er imidlertid nødvendigvis fastsat under hensyn til en bestemt løntabel.

Den snævre fortolkning har den fordel, at den stemmer bedre med det overordnede princip om lighed i lønningerne inden for det samme organ, hvilket er et fast princip, som administrationen strengt skal følge, med mindre der foreligger udtrykkelig og utvetydig hjemmel for fravigelse.

For at der på grundlag af den gamle vedtægt skal kunne eksistere en velerhvervet rettighed til pengeydelser som følge af udtræden af tjenesten, er det nødvendigt, at alle retsstiftende kendsgerninger er indtrådt under den tidligere ordning. Tjenestemanden kan principielt ikke kræve, at størrelsen af denne ydelse ved bosættelsen efter fratræden udelukkende skal beregnes på grundlag af en ordning, der tidligere var gældende, men som ikke længere er det.

Ifølge Kommissionen er teori og praksis i medlemsstaterne samstemmende på dette punkt, og som generaladvokat Roemer har understreget det i sit forslag til afgørelse i sagen *Boursin* mod *Den høje Myndighed* (sag nr. 102/63, Recueil 1964, s. 1394), synes det netop at måtte være sådan, at man holder sig til medlemsstaternes tjenestemandsretlige ordninger og disses principper ved løsningen af de konkrete juridiske problemer, som vedrører vedtægten for tjenestemænd i Fællesskaberne.

Man kan kun tale om ret til de af vedtægten hjemlede ydelser i det omfang, hvori alle de retsstiftende kendsgerninger er indtrådt, mens den nævnte vedtægt var gældende »Denne opfattelse ... er den logiske konsekvens af den tanke, at tjenestemænd ikke er underlagt et kontraktsforhold men en vedtægtsmæssig ordning, thi vedtægten er en egentlig forordning, som altid kan ændres af den kompetente myndighed«, *Pasetti* mod *Kommissionen* (sag nr. 20/68, Recueil 1968, s. 251) generaladvokat Gand.

En overgangsbestemmelse vedtaget ved overgangen til en mindre liberal ordning har normalt ikke til formål at indrømme de ansatte større rettigheder end dem, de havde krav på i henhold til den ophævede ordning: *Chuffart m.fl.* mod *Kommissionen,* (sagerne nr. 60 og 62/69, Recueil 1970, s. 641), generaladvokat Gand.

At antage, at artikel 99, stk. 3 hjemler bosættelsespenge efter fratræden svarende til 4 måneders løn på grundlag af den nugældende skala, medfører, at man i realiteten »giver de ansatte større rettigheder end dem, de havde i medfør af den ophævede ordning«, der — for så vidt angår bosættelsespengenes størrelse — begrænsede disse til 4 gange en bestemt månedsløn beregnet på basis af den gamle løntabel.

Der har ikke fundet mundtlig forhandling sted, da parterne afstod herfra.

Generaladvokaten fremsatte sit forslag til afgørelse i retsmødet den 4. juli 1974.

Præmisser

1 Klagen i sag nr. 177/73, der blev indgivet til Domstolens justitskontor den 26. oktober 1973, og klagen i sag nr. 5/74, der blev indgivet den 30. januar 1974, angår annullation af den stiltiende afvisning af sagsøgerens klage, der tilsigtede at få fastslået hans ret til bosættelsespenge efter fratræden svarende til 4 gange hans sidste grundløn.

2 Sagsøgte hævder i henhold til artikel 99, stk. 3 i overgangs- og slutningsbestemmelserne til vedtægten for tjenestemændene ved EKSF, der trådte i kraft den 1. januar 1972, at have bevaret retten til at være omfattet af den ordning med bosættelsespenge efter fratræden, som tidligere har fastlagt i artikel 12 i det almindelige regulativ af 1956, der fastsatte størrelsen af dette tillæg;

3 således skulle han ikke være omfattet af de nye bestemmelser for ansatte, der har tiltrådt tjenesten efter ikrafttrædelsen af vedtægten af 1962, hvilke bestemmelser er blevet opretholdt i den fælles vedtægt for tjenestemænd i De europæiske Fællesskaber og begrænser størrelsen af bosættelsespengene til to gange grundlønnen.

Vedrørende antagelsen til realitetsbehandling

4 Kommissionen har i sag nr. 177/73 fremsat en indsigelse mod antagelsen til realitetsbehandling, som støttes på, at klagen er indgivet for tidligt, idet den tjenstlige klage endnu ikke, da sagen blev anlagt, havde været genstand for en udtrykkelig eller stiltiende afgørelse.

5 Artikel 91, stk. 2, 2. pkt. i tjenestemandsvedtægten bestemmer, at en klage kun kan antages til realitetsbehandling, hvis den har været genstand for en udtrykkelig eller stiltiende afvisning;

6 artikel 91, stk. 4 hjemler en enkelt undtagelse fra stk. 2 i det tilfælde, hvor klagen vedlægges en anmodning om udsættelse af gennemførelsen af den omtvistede retsakt;

7 da denne bestemmelse ikke finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, kan sag nr. 177/73 ikke antages til realitetsbehandling.

8 Kommissionen har i form af et enkelt stridsspørgsmål fremført den indsigelse mod sag nr. 5/74, at den ikke kan antages til realitetsbehandling, navnlig på grund af sagsøgerens manglende interesse i at kræve opgørelse af bosættelsespenge efter fratræden, da sagsøgeren endnu ikke på ny har bosat sig;

9 for det andet hævdes brevet af 10. maj 1973 fra direktøren for personalet, hvori denne giver sagsøgeren enkelte oplysninger af administrativ karakter vedrørende indholdet af en rent eventuel afgørelse, ikke at udgøre nogen retsakt, der indeholder et klagepunkt.

10 Det følger af bestemmelsen i artikel 6, stk. 3 i tjenestemandsvedtægtens bilag VII, at bosættelsespengene efter fratræden beregnes efter tjenestemandens faktiske udtrædelsestidspunkt;

11 hvis tjenestemanden først kunne gøre sine rettigheder gældende, efter at han rent faktisk igen har bosat sig, kunne han befinde sig i en tilstand af usikkerhed angående sin økonomiske situation;

12 følgelig vil en tjenestemand have en interesse i at søge en endelig afgørelse vedrørende størrelsen af bosættelsespengene efter fratræden i forbindelse med sin ansøgning om udtræden af tjenesten;

13 Kun retsakter, der umiddelbart kan påvirke en bestemt retsstilling, kan betragtes som indeholdende et klagepunkt.

14 Sagsøgeren har for imødekommelsen af sin ansøgning om udtræden af tjenesten telefonisk anmodet om en fortolkning af de pågældende bestemmelser;

15 ved brev af 30. marts, som henviser til denne telefonsamtale, har sagsøgeren understreget sit ønske om at opnå bosættelsespenge efter fratræden svarende til et beløb på 4 gange sin grundløn og anmodet om en »mere autentisk« fortolkning af de nævnte bestemmelser;

16 dette viser klart, at han ønskede en endelig afgørelse, der eventuelt kunne være genstand for søgsmål;

17 efter at sagsøgeren den 1. maj 1973 udtrådte af tjenesten, svarede direktøren for personalet ham den 10. maj 1973 med en afvisning af hans krav;

18 generaldirektørens afgørelse af 10. maj tilsigtede følgelig at fastlægge de rettigheder, som sagsøgeren havde på grundlag af en bestemt retlig stilling;

19 under disse omstændigheder udgjorde afgørelsen i brevet af 10. maj 1973, da den gik ud på en afvisning af sagsøgerens ansøgning af 30. marts 1973, en retsakt, der indeholder et klagepunkt, i den betydning, der er forudsat i tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2;

20 den indsigelse mod antagelsen til realitetsbehandling, der er blevet fremsat i sag nr. 5/74, må således forkastes.

Vedrørende realiteten

21 Artikel 99, stk. 3 i vedtægten for tjenestemænd i EKSF, som findes i kapitel VIII vedrørende overgangs- og afsluttende bestemmelser foreskriver, at størrelsen af det bosættelsesbeløb efter fratræden, som tilkommer fastansatte tjenestemænd i henhold til den tidligere for EKSF gældende personalevedtægt, når de er udtrådt af tjenesten efter den nye vedtægts ikrafttræden, ikke kan være mindre end det beløb, de pågældende ville have modtaget i henhold til bestemmelserne i artikel 12 i det tidligere almindelige regulativ for EKSF.

22 En overgangsbestemmelse vedtaget ved overgangen til en mindre gunstig ordning, har normalt ikke til formål at indrømme de ansatte større rettigheder end dem, de havde krav på i henhold til den ophævede ordning;

23 derfor kan en sådan bestemmelse ikke fortolkes således, at den tillader, at den ene ordnings gunstigere beregningsmetode kombineres med den andens gunstigere løntabel;

24 når artikel 99, stk. 3 udtrykkeligt foreskriver, at det bosættelsesbeløb, der udbetales en tjenestemand, ikke kan være mindre end det, han ville have modtaget i henhold til det tidligere regulativs artikel 12, har man herved villet undgå, at en tjenestemand, der udtræder af tjenesten efter den nye ordnings ikrafttræden økonomisk vil befinde sig i en mindre gunstig situation, end hvis han var udtrådt af tjenesten før dens ikrafttræden;

25 når tillæggets størrelse svarende til to måneders grundløn under hensyn til de ny løntabeller, der har været i kraft siden den 1. januar 1962, viser sig at være mindre end det beløb, som svarer til 4 måneders grundløn i samme lønklasse beregnet på grundlag af de tidligere løntabeller, giver denne bestemmelse mulighed for, at den pågældende tjenestemand omfattes af den fordelagtigste løsning;

26 da de nye lønninger svarer til mere end det dobbelte af de før 1962 eksisterende vederlag, kommer denne beskyttelsesklausul ikke længere til anvendelse;

27 sagsøgte må derfor frifindes i sag nr. 5/74, da klagen savner fornødent grundlag.

Vedrørende sagsomkostningerne

28 Sagsøgeren har ikke fået medhold i sin klage;

29 i henhold til bestemmelserne i artikel 69, stk. 2 i procesreglementet dømmes den part, som ikke får medhold, til at afholde sagsomkostningerne;

30 imidlertid bærer institutionerne i henhold til artikel 70 i procesreglementet selv de udgifter, de har afholdt i sager vedrørende ansatte i Fællesskaberne.

på grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (anden afdeling)

1. Klage nr. 177/73 afvises;

2. sagsøgte frifindes i nr. 5/74, da klagen savner fornødent grundlag;

3. hver af parterne bærer de af dem afholdte udgifter.

Sørensen Kutscher Mackenzie Stuart

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. juli 1974.

A. Van Houtte
Justitssekretær

M. Sørensen
Formand for anden afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS FREMSAT DEN 4. JULI 1974 [1]

Høje Ret.

I — Sagsfremstilling

Både hr. Reinarz og hr. Becker (forenede retssager 177/73 og 5/74 samt retssagen 10/74 er tidligere tjenestemænd i Det europæiske Kul- og Stålfællesskab og tiltrådte tjenesten i henholdsvis 1952 og 1953.

Efter at have været undergivet dette Fællesskabs første personalevedtægt, som trådte i kraft i 1966, kom de senere ind under den vedtægt, Rådet vedtog i 1962; førstnævnte blev herefter indplaceret i lønklasse A 2, sidstnævnte i lønklasse A 4.

I 1968 udøvede de endnu deres funktioner, men nu ved den fælles Kommission i Bruxelles.

Rådet vedtog ved forordning nr. 2530/72 af 4. december 1972 på grund af de nye medlemsstaters tiltrædelse særlige foranstaltninger til frigørelse af højere tjenestegrupper, dels for at muliggøre ansættelse af statsborgere fra disse stater dels og samtidig hermed for at muliggøre, at tjenestemænd i lønklasserne A 1 til A 5 kunne fratræde før pensionsalderen på utvivlsomt gunstige betingelser.

Reinarz og Becker er efter ansøgning blevet omfattet af denne ordning og der er bevilget dem afsked fra tjenesten hhv. den 30. april og 1. maj 1973.

De kunne begge ved deres udtræden lovligt kræve udbetaling af bosættelsespenge efter fratræden som oprindeligt bestemt i artikel 12 i det almindelige regulativ, der fandtes som bilag til personalevedtægten af 1956, og som — ganske vist med forskellige ændringer — blev opretholdt ved vedtægten af 1962, og herefter ved vedtægten af 1968. Forudsætningen for denne ydelse er blandt

1 - Oversat fra fransk.